

Scheepsgeschiedenis vol menselijk drama

Schrijfster en beeldend kunstenaar Corine Nijenhuis schreef met haar non-fictie roman 'Een vrouw van staal' niet alleen de geschiedenis van haar eigen varende woonschip, maar ook die van de Nederlandse binnenvaart van 1901 tot nu. 'Ik heb de geschiedenis van de binnenvaart verweven met een schip van 100 jaar oud.'

Corine Nijenhuis: 'Laatst was er een oud-schipper van 85 die zei: "Ik heb van kleins af aan gevaren, heb heel veel meegemaakt van de geschiedenis van de binnenvaart, maar ik heb nooit het verband gezien tussen de gebeurtenissen. Door dit boek snap ik de geschiedenis." Dat is voor mij een groot compliment.' (Foto Heere Heeresma jr.)

Gerelateerd nieuws

[Innovatieve olieslurper](#)

[Toekomst aan de wal](#)

[Verrekijker nog steeds onmisbaar](#)

[Zoektocht naar nazaten bemanning ss Stolwijk](#)

- **Corine Nijenhuis vertelt levensverhalen oud-schippers**
- **Schip uit de vaart gekocht van 'Leen de Sopper'**

Door [Heere Heeresma jr.](#)

In 2006 kochten [Nijenhuis](#) (1965) en haar vriend Jaap Hoek (1966) hun varende woonschip Alfons Marie. Het droeg toen de naam Henriëtte en was eigendom van schipper Leen de Jong, die er cement mee voer voor de Betonmortel Centrale Koudekerk. Nijenhuis en Hoek woonden op de luxe motor Zorg en Vlijt in de Amsterdamse Houthaven en wilden een schip uit de vaart kopen om het naar eigen inzicht op te bouwen tot varend woonschip. 'Deze stond te koop bij Fikkers als een klipper,' vertelt Nijenhuis. 'Ik hou niet zo van klippers, want ik vind de kop niet mooi. Maar dit schip heeft een hele andere kop. Die is na de oorlog erop gezet, omdat de Duitsers hem totaal kapot hadden gevaren. Het was toen een heel moderne kop.'

De kop van de Alfons Marie lijkt op die van een luxe motor, maar is hoger. Uit belangstelling voor de geschiedenis van het schip sprak Nijenhuis de 70-jarige Jeanne de Jongh, achterachterkleindochter van de eerste eigenaar, en met de 85-jarige Maria van Utrecht, dochter van de derde en echtgenote van de vierde eigenaar. Deze dames wisten zulke interessante details te vertellen dat Nijenhuis het plan opvatte er een boek over te schrijven. 'Ik dacht op een gegeven moment het hele verhaal van het schip te hebben en wilde gaan schrijven. Maar toen dacht ik: dat kun je helemaal niet als je niets weet over de binnenvaart. Je moet het in de context van de tijd plaatsen. Hoe was het in 1901? Hoe zag de schipperswereld eruit? Ik heb veel gebruik gemaakt van het boek 'Een eeuw Nederlandse binnenvaart' van Frits Loomer. Geweldig boek. Eigenlijk heb ik de geschiedenis van de binnenvaart verweven met een schip van 100 jaar oud. Het is een kapstok om een verhaal te vertellen vol menselijk drama.'

Geconfisqueerd

De Alfons Marie (33 x 5,50 meter, 285 pk Scania) werd onder die naam in 1901 gebouwd bij Gebr. Van den Adel in Papendrecht als een Zeeuwse zeilklijper van 23 meter. Opdrachtgever was Adrianus Vermeulen uit Roosendaal, die toen al 68 jaar oud was. Hij zou op de Alfons Marie dood neervallen. 'De achterachterkleindochter wist niet waar de scheepsnaam vandaan kwam', vertelt Nijenhuis. 'Uiteindelijk heb ik na heel lang zoeken in de geschriften weten terug te vinden dat de geldschieter die het geld geleend heeft voor het schip, Joseph Korthals, een zootje had dat Alfonsus Maria heette.'

Adrianus' zoon Johannes nam het schip over onder de naam Alfons Marie I, want er was inmiddels ook een Alfons Marie II. Johannes' vrouw, Huiberdina Vermeer, kwam van de wal en was bang voor water. Na een storm op de Zuiderzee, waarbij ze zo bang werd dat ze van boord wilde springen, verkocht hij het schip aan zijn knecht Marinus Beije. Die vernoemde het schip naar zijn vrouw Annigje. In 1943 werd het schip geconfisqueerd door de Duitsers, die er afweergeschut op zetten ter begeleiding van konvoeien. 'Iedereen probeerde zijn schip uit handen van de Duitsers te houden. Een van de manieren was zoveel mogelijk varen en je ruim altijd vol houden. Ze lagen in Papendrecht met bonenstro als deklust. Papendrecht had ongelooflijk veel honger en er stonden mensen op de kade aan die lading te trekken. Soldaten joegen die mensen weg en vervolgens was het schip in de picture.' Diezelfde avond werd zij geconfisqueerd.

Schuifluiken

Na de oorlog kreeg Beije zijn schip terug en liet het repareren. De volgende eigenaren waren zijn dochter Maria en haar man Jan van Utrecht, die haar Marjan noemden. In 1981 kocht Leen de Jong het. Nijenhuis vertelt dat hij bij de Betonmortel Centrale bekendstond als Leen de Sopper, omdat hij het schip altijd aan het poetsen was. Nijenhuis en Hoek lieten de Alfons Marie bij [SRF](#) in Harlingen ombouwen tot varend woonschip. Ze lieten de aluminium schuifluiken erop liggen. Die kunnen voor een deel nog open. 'Dan heb je in de zomer een cabrio.' Van voren kun je alleen aan de schoorsteenpijp zien dat er een woning onder de luiken zit. 'Als we bij een sluis aankomen vragen ze regelmatig wat voor vracht we vervoeren.' Nijenhuis is de maat aan boord, haar vriend, een filmmaker, heeft een groot vaarbewijs. Ze zwerven veel door Nederland en liggen soms op ligplaatsen van www.schepencarrousel.nl.

Feiten

Nijenhuis noemt '[Een vrouw van staal](#)' een non-fictie roman. Het verhaal is gebaseerd op feiten, maar geschreven in een meeslepende stijl. Het werd zeer goed ontvangen en kreeg lovende literaire kritieken. Maar voor Nijenhuis is de reactie uit de schipperswereld het belangrijkste. 'Ik heb nu een paar lezingen over het boek gegeven en er zijn steevast schippers en oud-schippers. Laatst was er een oud-schipper van 85 die zei: "Ik heb van kleins af aan gevaren, heb heel veel meegemaakt van de geschiedenis van de binnenvaart, maar ik heb nooit het verband gezien tussen de gebeurtenissen. Door dit boek snap ik de geschiedenis." Dat is voor mij een groot compliment.'

Een vrouw van staal van Corine Nijenhuis telt 368 bladzijden en is verkrijgbaar in de boekhandel voor 20 euro.